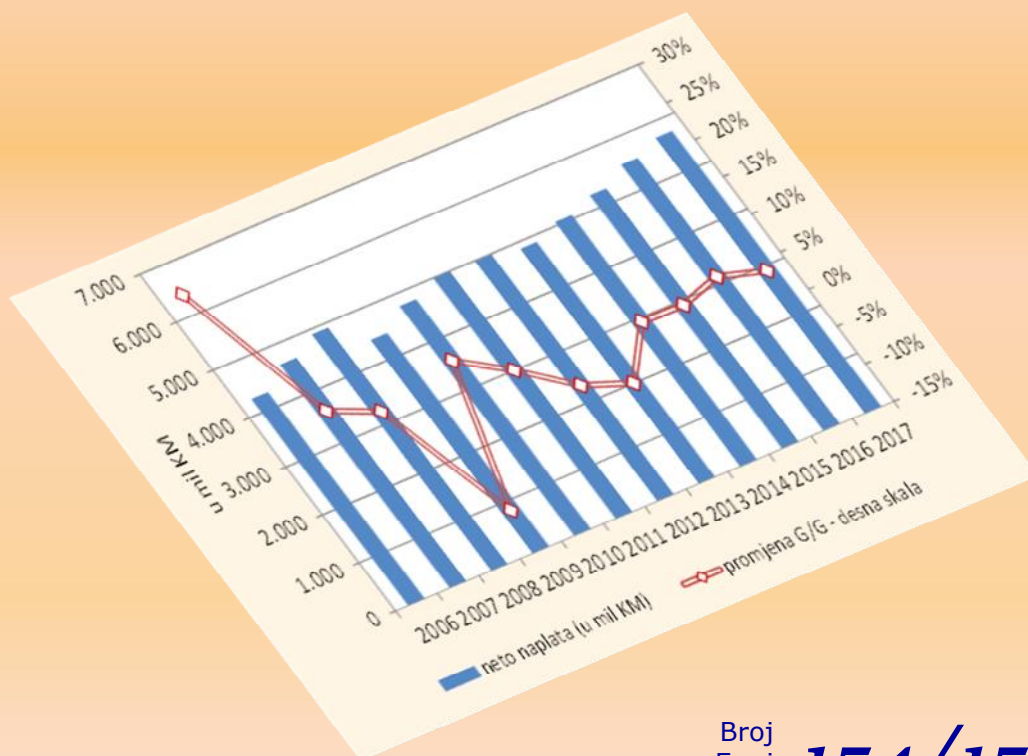

Macroeconomic Unit of the Governing Board of the Indirect Taxation Authority

ОМА Билтен

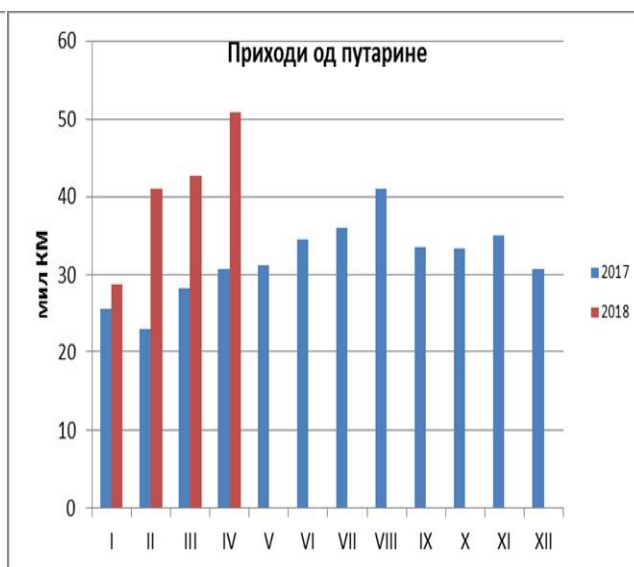
Broj
Број
Number **154/155**

Уз овај двоброј

Према прелиминарном извјештају УИО по врстама прихода у мјесецу априлу бруто наплата прихода је порасла за 18,7 мил КМ или за 3,3%. Због повећаних исплата поврата нето наплата прихода била је већа за 7,7 мил КМ или за 1,6%, а кумулативна нето наплата за 137,5 мил КМ, што представља раст од 8% у односу на исти преиод 2017. Главни генератор раста прихода у прва четири мјесеца 2018. је ПДВ, којег је наплаћено 58,4 мил КМ више него 2017. Потребно је имати у виду и висок износ неусклађених прихода од сса 24 мил КМ, од којег се знатан дио односи на ПДВ, тако да се након усклађивања уплата са пријавама може очекивати и већи нето ефекти на ПДВ-у. Измјене Закона о трошаринама су донијеле додатни раст прихода од путарине од 55,8 мил КМ. Мањи раст је забиљежен код прихода од царина (7,6 мил КМ) и акциза (6,8 мил КМ).

Графикон 1

Графикон 2

Поређење номиналне бруто и нето наплате показује да је и бруто и нето наплата у прва четири мјесеца 2018. изнад наплате у претходним годинама, односно да у номиналном смислу представљају максимум од увођења ПДВ-а (Графикон 1). Приходи од путарине биљеже снажан раст због раста стопе од 1.2.2018. Ипак, успоравање увоза и домаћег промета деривата, као посљедица раста малопродајних цијена одражава се и на наплату прихода од путарине (Графикон 2).

др Динка Антић
шеф Одјељења

Садржај:

Пројекције прихода од индиректних пореза у периоду 2018-2021

2

техничка обрада : Сулејман Хасановић, ИТ сарадник
лектор : Дарија Комленовић, проф. англистике

ПРОЈЕКЦИЈЕ ПРИХОДА ОД ИНДИРЕКТНИХ ПОРЕЗА У ПЕРИОДУ 2018-2021

I. ПРЕТПОСТАВКЕ

Пројекције прихода од индиректних пореза за период 2018-2021 подразумевају основне (*baseline*) пројекције.

Претпоставке за израду пројекција су сљедеће:

- Прогнозе макроекономских показатеља Дирекције за економско планирање (ДЕП) за период 2018-2021 из марта 2018;
- Измјене Закона о акцизама у примјени од 1.2.2018.¹
- Наставак хармонизације акциза на цигарете са стандардима ЕУ и примјена нове политике опорезивања резаног дувана²;
- Ефекти примјене адаптираног Споразума о стабилизацији и придруживању ЕУ (ССП), у примјени од 01.02.2017.;
- Текући трендови у наплати прихода од индиректних пореза.

Политика акциза на дуван у 2018. утврђена је Законом о акцизама и Одлуком³ Управног одбора УИО. Политика акциза на дуван у периоду 2018-2019 подразумева континуирано годишње повећање специфичне акцизе на цигарете у висини од 0,15 КМ/паклици, утврђивање минималне акцизе на цигарете (минимално 60% просјечне пондерисане цијене цигарета) и усклађивање специфичне акцизе на резани дуван са акцизом на цигарете (минимално 80% минималне акцизе на цигарете). Очекује се да ће се минимална акциза на цигарете у ЕУ за све цјеновне категорије цигарета достићи 2019.године.

¹ Службени гласник БиХ бр. 91/2017

² Нова политика је у примјени од 01.08.2014. (Измјене Закона о акцизама у БиХ „Службени гласник БиХ“ бр. 49/14)

³ Одлука о утврђивању специфичне и минималне акцизе на цигарете и износ акцизе на дуван за пушење за 2018.годину (Службени гласник БиХ бр. 84/2017).

II. ТЕКУЋИ ТРЕНДОВИ НАПЛАТЕ

2.1. Укупна наплата

2017. година је била година рекордне наплате прихода од индиректних пореза, бруто и нето, и, уједно, година изузетно високог раста извоза од 17,4% и снажног раста увоза од 12,2%, који су у великој мјери детерминисали бруто и нето наплату. У првом полугодишту стопа раста је износила 3,1%, да би у другом дијелу године, све до децембра, стопе раста нето прихода досезале и 5,7%. Међутим, неочекивано лоша наплата прихода у децембру кумулативну стопу раста нето прихода је смањила са 4,8%, колико је остварено за једанаест мјесеци, на 3,5%. Најважнији сегменти раста бруто прихода од индиректних пореза били су ПДВ на увоз, потом домаћи ПДВ, те у мањој мјери приходи од царина, путарине, акциза на деривате нафте и дуванске прерађевине. Важан фактор раста била је и потрошња нерезидената у транзиту, укључујући и туризам, те прекограничној и малограничној потрошњи, која је последица регионалне конкурентности цијена деривата у БиХ. Иако се очекивало да ће примјена адаптираног ССП од 1.2.2017. донијети значајан пад прихода од царина остварен је нето пораст прихода од 20,9 мил КМ.

У првом кварталу 2018. настављени су позитивни трендови у наплати прихода од индиректних пореза. Према прелиминарном извјештају о готовинском току на ЈР УИО у првом кварталу 2018. бруто наплата је износила 1,701 млрд КМ. Исплате поврата су биле веће за 25,4 мил КМ у односу на први квартал 2017., што је умањило ефекте бруто наплате. У коначници нето наплата прихода од индиректних пореза је била већа за 132,7 мил КМ од наплате у првом кварталу 2017, односно за 10,6% (Графикон 2). Врло висока стопа раста прихода у првом кварталу 2018. у одређеној мјери одступа од уобичајене шеме наплате индиректних пореза.

Графикон 1

Имајући у виду, с једне стране, пад прихода у децембру у вези са увозом (ПДВ, акцизе), који је неубичајен с обзиром на традиционално високу наплату крајем године због новогодишњих празника, те, с друге стране, дискрепанцу између кретања увоза добара и

ПДВ на увоз у децембру⁴, може се закључити да је дошло до прелијевања дијела прихода из 2017. у 2018. годину. Исто тако, може се претпоставити и да је одређени дио активности обвезника који се уобичајено реализовао крајем године пренесен у наредну годину. Битан фактор неубичајено високе наплате прихода у првом кварталу, а који није повезан са микроекономским и макроекономским кретањима, представља увођење новог *software-a* за ПДВ од стране УИО током фебруара, чија је етапна имплементација у одређеној мјери нарушила успостављену шему исплата поврата ПДВ-а, помјерајући их у оквирима законских рокова у март и април.

Графикон 2

Поређење наплате прихода од индиректних пореза у првом кварталу 2018. у односу на први квартал претходне године указује на закључак да је наплата прихода од индиректних пореза у номиналном износу била најуспјешнија од успоставе УИО (Графикон 2).

2.2. Наплата по врстама прихода

Без обзира на лошу наплату прихода у марту на нивоу квартала остварен је раст од 10,6%. Номинални раст у првом кварталу остварен је на ПДВ-у (+54,6 мил КМ), те на приходима од путарине (+35,6 мил КМ). Позитивни ефекти су остварени и у наплати прихода од акциза (+17,2 мил КМ) и прихода од царине (+4,4 мил КМ).

2.2.1. Царине

Позитиван тренд у наплати прихода од царина из другог полугодишта 2017., који је био само привремено прекинут падом прихода у децембру од 1%, настављен је и у првом кварталу 2018., с тим да је примјетно успоравање раста. Будући да приходи од царина највећим дијелом наплаћују на увоз добара из трећих земаља, а мањим дијелом на увоз добара из ЕУ која су остала под режимом царина, снажне осцилације увоза добара из трећих земаља доводе од осцилација прихода од царина. Након енормног пада увоза из трећих земаља у децембру од 51,4%, у јануару је остварен раст од 29,1%, што се одразило и на раст прихода од царина од 17,4%. Раст прихода у јануару изненађује и због чињенице да је основица за

⁴ Пема подацима Агенције за статистику БиХ увоз добара у децембру 2017. је био мањи за 0,5% у односу на исти мјесец 2016., док је према подацима УИО ПДВ на увоз у децембру пао за 4,6% у односу на исти мјесец 2017.

поређења виша, јер је примјена адаптираног ССП започела тек од фебруара 2017. Пад увоза из трећих земаља у фебруару 2018. од 8,9% је дијелом компензован растом увоза из ЕУ, те је остварен раст прихода од царина од 7,4%. У марту је остварен минималан раст прихода од царина од 0,6%, што је кумулативну стопу раста у првом кварталу смањило на 7,2%. Преглед кварталних трендова у наплати прихода од царина показује да је и поред снажних турбуленција задржан позитиван тренд који траје већ осам квартала узастопно (Графикон 3).

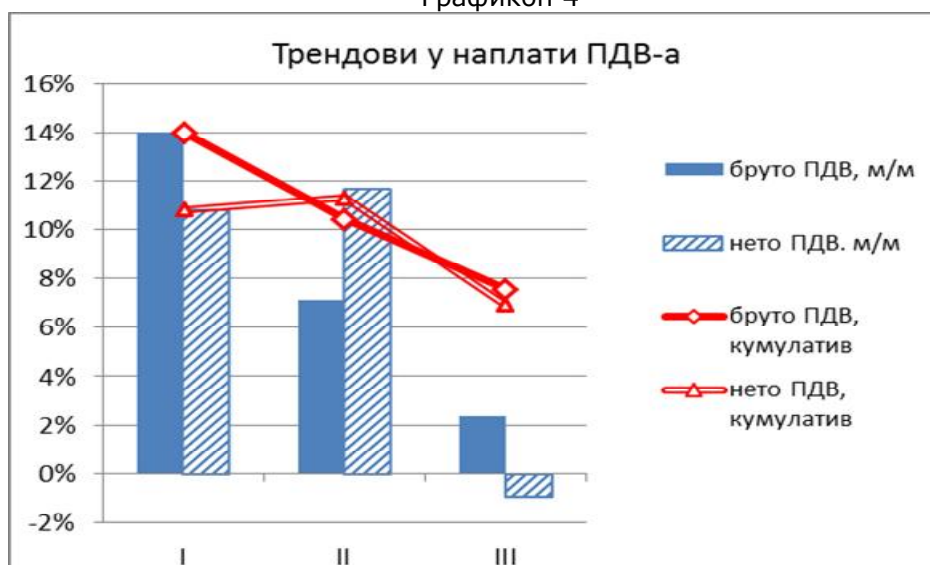
Графикон 3

2.2.2. ПДВ

Снажно погоршање наплате прихода од ПДВ-а у децембру 2017. било је узроковано падом увоза и енормним исплатама поврата ПДВ-а. Дискрепанца између пада увоза у децембру и пада ПДВ-а на увоз указује да се дио прихода од ПДВ-а на увоз због рокова плаћања царинског дуга прелио у јануар 2018., када су остварене врло високе стопе раста бруто и нето ПДВ-а од 14% и 10,8%, респективно (Графикон 4).

Графикон 4

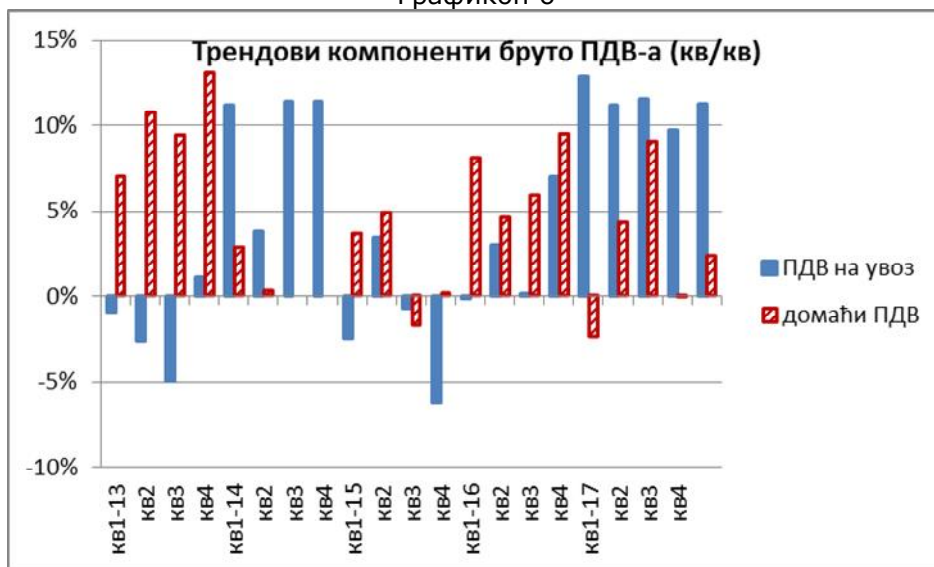

У фебруару је наступила стабилизација бруто наплате, а у марту је остварена стопа раста од 2,3%. Помјерање исплата поврата у фебруару због увођења новог ПДВ *software-a* донијело је високу стопу раста нето ПДВ-а од 11,7%. Снажни раст исплата редовних и кумулисаних захтјева за исплату поврата ПДВ-а у марту од 11,7%, уз скроман раст бруто наплате, резултовао је падом нето прихода од ПДВ-а од 0,9% (Графикон 4). Успоравање бруто наплате у фебруару и марту је довело до успоравања стопе раста кумулативне бруто наплате у првом кварталу на, и даље, врло високих 7,6%, док је због раста исплата поврата ПДВ-а од 9,3% стопа раста кумулативног нето ПДВ-а смањена на 6,9%. Из прегледа кварталних трендова у наплати нето ПДВ-а може се уочити да позитивна кретања у наплати ПДВ-а трају већ девет квартала, са изнимком пада у четвртм кварталу 2017., који је, великим дијелом, последица пролонгирања исплате поврата из претходних мјесеци због спровођења опсежних контрола поврата од стране УИО (Графикон 5). С обзиром да је према прелиминарном извјештају УИО привремено остало неусклађено 21,8 мил КМ могу се очекивати и више стопе раста ПДВ-а у првом кварталу 2018. Висок раст бруто ПДВ-а у првом кварталу 2018. резултат је снажног раста ПДВ-а на увоз и скромнијег раста домаћег ПДВ-а (Графикон 6).

Графикон 5

Графикон 6

Након усклађивања неусклађених прихода може се очекивати благо побољшање у наплати домаћег ПДВ-а. Поређење исплате поврата ПДВ-а у првом кварталу у 2018.г. са 2017. указују на повећање поврата обвезницима од 13,7% или +35,9 мил КМ, док је поврата међународним пројектима исплаћено 10,6 мил КМ мање него у истом периоду 2017. Преглед кварталних трендова показује да је релативни раст поврата ПДВ-а у првом кварталу и поред номиналног раста био знатно нижи него у 2017.години (Графикон 7). Међутим, просјечна стопа издвајања из бруто ПДВ-а за исплату поврата у првом кварталу 2018. износила је 27,3%, што је за 0,6 процентних поена виша него у 2017., а знатно виша него у претходним годинама.

Графикон 7

2.2.3. Акцизе и путарина

Негативни трендови у наплати прихода акциза, који су трајали од септембра 2017., заустављени су у јануару и фебруару 2018. када је забиљежен раст од 20,5%, односно 8,3%. Снажан раст у првим мјесецима 2018. последица је појачане потрошње прије најављених повећања малопродајних цијена цигарета од стране увозника и домаће дуванске индустрије, као и повећане потражње за дериватима нафте пред почетак примјене већих пореза на деривате нафте 1.2.2018. Имајући то у виду, снажан пад прихода од акциза од 11,2% у марту је био очекиван.

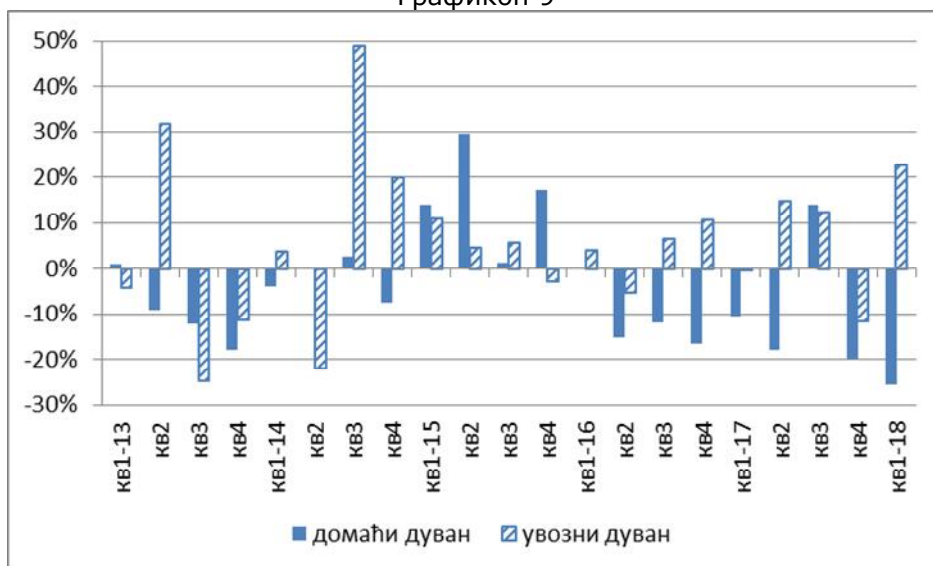
Енорман пад прихода од акциза од 60,3% у марту је остварен на домаће дуванске прерађевине. На домаће деривате нафте прикупљено је 28,8% мање прихода од акциза него у истом мјесецу 2017, а на увозне 5,8%. Снажан пад прихода од акциза је остварен и на групацији пиво, алкохол, алкохолна и безалкохолна пића. Раст прихода остварен је само на акцизама на увозне цигарете и на акцизама на кафу. И поред врло лоше наплате акциза у марту на нивоу првог квартала 2018. остварен је раст прихода од акциза од 5,5% (Графикон 8).

Номинални ефекти у наплати прихода од акциза потичу само од акциза на дуванске прерађевине, док је на осталим производима наплаћено мање прихода од акциза него у истом периоду 2017. И поред лоше наплате акциза у марту квартални раст прихода од акциза на дуванске прерађевине је износио 9,6%. Анализа структуре прихода од акциза указује да раст прихода потиче од увезених дуванских прерађевина. На нивоу квартала приходи од акциза на увозне дуванске прерађевине су већи чак за 22,5% у односу на исти квартал 2017.године, док су приходи од домаће акцизе мањи чак за 25,75% (Графикон 9).

Графикон 8

Графикон 9

Усвајање измјена Закона о акцизама у децембру 2017. произвело је повећање потрошње деривата у јануару 2018, које је резултовало растом прихода од акциза на увезене деривате нафте у јануару од 26,2%, те растом прихода од акциза на домаће деривате нафте у фебруару од 6,6%.

Раст малопродајних цијена по двије основе – раста цијена нафте на свјетском тржишту и раста домаћих пореза, довео је до снажног пада потрошње деривата и, посљедиочно, пада прихода од акциза. Падом прихода од акциза у марту квартална наплата акциза на деривате је прешла у негативну зону раста, с тим да је задржан позитиван раст од 6,5% акциза на увезене деривате нафте, док је на домаћим акцизима у првом кварталу остварен пад у наплати од 15% (Графикон 10). Повећање стопе путарине на деривате нафте од 1.2.2018. донијело је енорман раст прихода од путарине у фебруару и марту, што је резултовало кварталним растом од 46,2% (Графикон 11).

Графикон 10

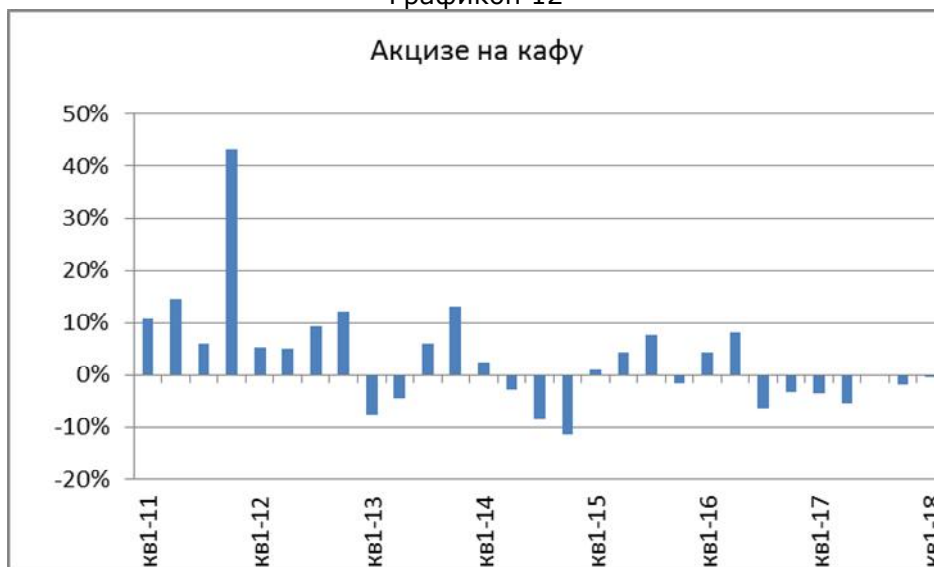

Графикон 11

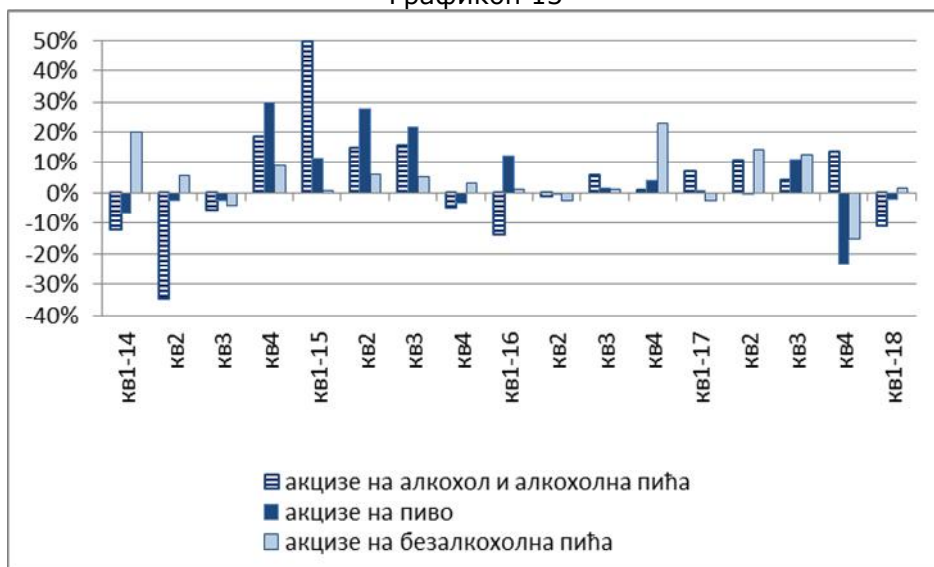
У првом кварталу 2018. настављен је тренд стагнације прихода од акциза на кафу на нивоу наплате из упоредног квартала претходне године (Графикон 12).

Графикон 12

Након седам квартала позитивног раста у првом кварталу 2018. је остварен пад прихода од акциза на алкохол и алкохолна пића од 11,1%. Негативни трендови у наплати акциза на безалкохолна пића из четвртог квартала 2017. су били привремени, а у првом кварталу 2018. је остварен скромни раст од 1,4% (Графикон 13). Међутим, негативни трендови у наплати акциза на пиво из четвртог квартала 2017. су настављени и у првом кварталу, али са мањим интензитетом. Забиљежен је пад прихода од акциза на пиво од 2,2%. С обзиром да је на увезено пиво остварен раст акциза од 7,5%, пад укупних акциза је посљедица снажног пада наплаћених акциза на домаћа пива од 16,1%.

Графикон 13

III. ПРОЈЕКЦИЈЕ ПРИХОДА ОД ИНДИРЕКТНИХ ПОРЕЗА (2018-2021), АПРИЛ 2018

Табела 1: Пројекције прихода од индиректних пореза (2018-2021)

Врста прихода (нето)	у мил КМ					Пројектована стопа раста			
	Извршење	Пројекција				2018	2019	2020	2021
		2017	2018	2019	2020				
ПДВ	3.576,1	3.728,0	3.861,0	3.987,7	4.121,0	4,2%	3,6%	3,3%	3,3%
Акцизе	1.464,8	1.450,5	1.456,7	1.491,7	1.528,5	-1,0%	0,4%	2,4%	2,5%
Царине	269,1	288,2	304,9	322,6	341,6	7,1%	5,8%	5,8%	5,9%
Путарина	382,5	573,9	602,2	611,8	622,2	50,0%	4,9%	1,6%	1,7%
Остало	33,4	39,7	40,1	40,5	40,9	18,9%	1,0%	1,0%	1,0%
УКУПНО	5.726,0	6.080,4	6.264,9	6.454,4	6.654,3	6,2%	3,0%	3,0%	3,1%
Намјенска путарина *)	-152,8	352,5**)	-376,5	-382,5	-389,0	130,7%	6,8%	1,6%	1,7%
СРЕДСТВА ЗА РАСПОДЈЕЛУ	5.573,2	5.727,9	5.888,4	6.071,8	6.265,2	2,8%	2,8%	3,1%	3,2%

Напомене:

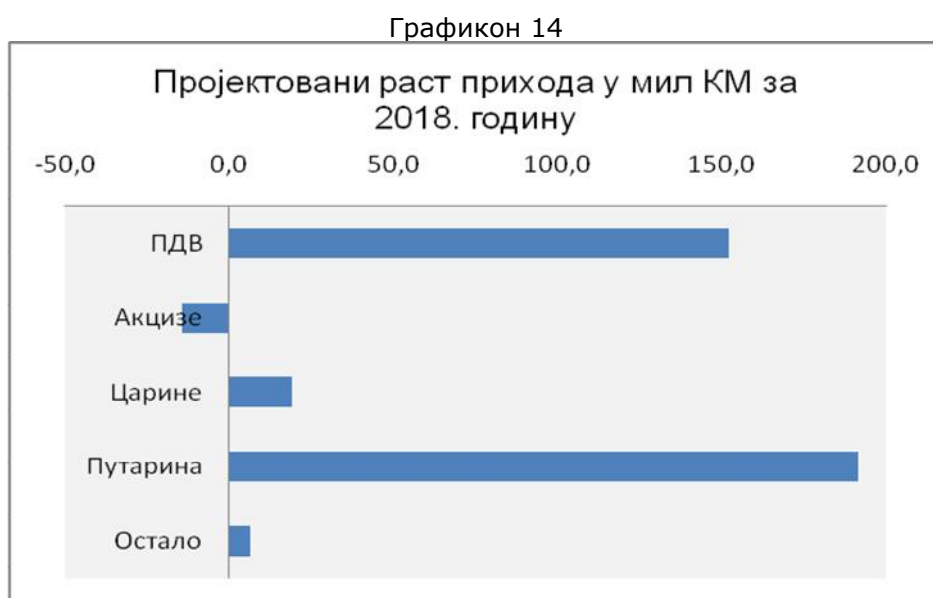
*) Намјенска путарина је до 1.2.2018. износила 0,10 КМ/литар деривата нафте, а од 1.2.2018. 0,25 КМ/литар деривата нафте

**) Износ намјенске путарине која ће се расподијелити корисницима у 2018. години према одредбама Закона о измјенама и допунама Закона о уплатама на Јединствени рачун и расподјели прихода⁵ не одговара у потпуности износу пројектоване намјенске путарине приказаном у Табели 1 (352,5 мил КМ) због примјене новог модела расподјеле прикупљене намјенске путарине од 1.2.2018. према којем се расподјела не врши на дневној бази, него накнадно, по завршетку мјесеца за претходни мјесец на темељу прелиминарног/коначног извјештаја УИО о наплаћеним приходима по врстама. Расподјела намјенске путарине од 0,10 КМ/литар деривата по старом моделу дневне расподјеле окончана је 31.1.2018., а расподјела намјенске путарине од 0,25 КМ/литар деривата ентитетима и Брчко Дистрикту према новом моделу започела је тек у марту 2018.⁵ Службени гласник БиХ бр. 91/17

3.1. Пројекције за 2018

На основу трендова наплате прихода, годишњих макроекономских пројекција и процјена ефеката измјене Закона о акцизама, примјене адаптираног ССП и Споразума о слободној трговини између БиХ и ЕФТА, пројектована нето наплата прихода од индиректних пореза за 2018. годину износи 6.080,4 мил КМ што је за 6,2% више него у 2017. години.

Графикон 14. приказује учешће појединих врста прихода у планираном апсолутном расту укупних прихода (у мил КМ). Највећи допринос пројектованом расту прихода од 354,4 мил КМ имају приходи од путарине (191,4 мил КМ), односно намјенске путарине због примјене виших стопа од 1.2.2018. године. Након тога слиједе приходи од ПДВ-а, за које је предвиђен раст од 151,9 мил КМ. Царине и остали приходи немају значајно учешће у планираном расту прихода, док акцизе имају негативне ефекте (-14,3 мил КМ).

3.1.1. Царине

Пројекција прихода од царина за 2018. годину износи 288,2 мил КМ, а заснована је на текућим трендовима наплате и пројекцијама раста увоза.

3.1.2. ПДВ

Пројекција прихода од ПДВ-а за 2018. годину износи 3.728,0 мил КМ, што је за 4,2 % више од наплате у претходној години. Пројектована стопа раста годишње наплате је испод остварене у првом кварталу, а заснована је пројекцијама макроекономских показатеља за 2018. годину, као и на текућим трендовима наплате ових прихода, који указују на успоравање раста прихода у односу на снажне стопе раста на самом почетку године које су великим дијелом узроковане једнократним ефектима.⁶

⁶ Више у дијелу 2.2. Наплата по врстама прихода, дио 2.2.2. ПДВ

3.1.3. Акцизе и путарина

Након дугогодишњег раста прихода од акциза (изузетак је пад у 2013. години) у 2018. години је планиран пад прихода од акциза од 1,0%.

Приходи од акциза на дуван

Пројекције акциза на дуванске прерађевине у 2018. темеље се на примјени одлуке Управног одбора УИО којом је специфична акциза на цигарете повећана за 0,15 КМ/паклици и износи 1,50 КМ/паклици, а специфична акциза на резани дуван на 104 КМ/кг⁷. Претпоставља се да ће се ново пореско оптерећење у цијелости пренијети на малопродајне цијене. Раст малопродајних цијена цигарета неминовно ствара притисак за јачање супституције потрошње јефтинијих цигарета потрошњом резаног дувана. Будући да раст цијена цигарета прати и раст цијена резаног дувана очекује се снажење црног тржишта дувана, односно супституција легалних дуванских прерађевина цигаретама произведених ручним мотањем или нелегалном производњом из небрендираниог дувана. Очекује се да ће малопродајне цијене цигарета у просјеку порастати за 7,7% и, у најбољем случају, уколико се интензивирају мјере у борби против црног тржишта, јединичну еластичност потрошње цигарета, при чему ће тржиште домаћих дуванских прерађевина имати лошије перформансе, у смислу вриједности, удјела и кретања потрошње, док ће тржиште увозних дуванских прерађевина показивати одређену стабилност. То је уједно и показатељ узапредовалог процеса поларизације потрошача с обзиром на висину дохотка који траје од 2011, а који се манифестовао миграњем потрошача са нижим дохоцима са тржишта цигарета на тржиште резаног дувана (легалног и све више нелегалног) и снажном контракцијом удјела јефитнијих цигарета у све мањем легалном тржишту цигарета. С друге стране, потрошња увозних дуванских прерађевина се показала мање еластичном, иако се ради о скупљим брендovima, будући да су конзументи особе са вишим дохоцима или другим изворима примања. Коначно, велика непознаница у погледу наплате прихода од акциза на дуванске прерађевине у 2018. представља унакрсна еластичност потрошње дуванских прерађевина нерезидената у односу на раст цијена нафтних деривата у БиХ након ступања на снагу измјена Закона о акцизама. Подаци о мјесечној наплати прихода од акциза на дуванске прерађевине у 2017. су показали сличне трендове у наплати акциза на деривате нафте, са максимумом у љетним мјесецима. Будући да је потражња дуванских прерађевина од стране нерезидената у прекограничном и транзитном промету изведена из потражње за јефтинијим дериватима нафте снажни раст малопродајних цијена деривата нафте негативно ће се одразити и на промет дуванских прерађевина. Слиједом наведеног, не би требало очекивати раст вриједности тржишта дуванских прерађевина у 2018., већ прекомпозицију у корист увозних дуванских прерађевина. У таквим околностима раст пореског оптерећења након посљедњег повећања специфичне акцизе би у најбољем случају требао донијети исти ниво прихода од акциза на дуванске прерађевине као и у 2017. години.

Приходи од акциза на нафту

Снажан раст акциза на нафту на самом почетку године посљедица је повећане потражње за дериватима нафте пред почетак примјене већих пореза на деривате нафте 1.2.2018. Очекивани пад ових прихода мјесецу марту довео је кумулатив акциза на нафту у негативну зону (-0,7%). Обзиром да се и у наредним мјесецима због већих цијена очекује пад потрошње деривата, за акцизе на нафту је у 2018. години пројектована негативна стопа раста (- 2,1%).

⁷ Одлука о утврђивању посебне и минималне акцизе на цигарете и износ акцизе на дуван за пушење за 2018. годину (Службени гласник БиХ бр. 84/2017).

Остале категорије акциза

У складу са текућим трендовима наплате и пројекцијама ДЕП-а пројектоване су остале категорије акциза (безалкохолна пића, кафа, алкохол и пиво). Обзиром на њихово незнатно учешће у приходима од акциза, њихово кретање нема значајнијег утицаја на динамику укупних прихода од акциза.

Путарина

Пројекција прихода од путарине за 2018. годину укључује ефекте измјена Закона о акцизама од 1.2.2018. године и износи 573,9 мил КМ што је за чак 50% више од наплате путарине у 2017. години. Раст прихода односи се само на намјенску путарину за изградњу аутопутева и изградњу и реконструкцију других путева, док је код путарине која се наплаћује по стопи 0,15 КМ/л и која подлијеже редовној расподјели са Јединственог рачуна УИНО чак планиран пад прихода (-3,5%).

3.1. Пројекције за 2019-2021

Пројектоване стопе раста прихода за 2019., 2020., и 2021. годину износе 3,0%, 3,0% и 3,1% респективно. Пројекција прихода у наведеном периоду заснована је на пројектованим релевантним макроекономским показатељима, историјској сезонској схеми наплате и пројекцијама појединих категорија прихода за 2018. годину, те ефектима измјена политика у области акциза на деривате нафте и путарине.

Највећи генератор суфицита прихода од индиректних пореза у наведеном периоду је ПДВ, с обзиром на његово значајно учешће у приходима, те планираним стабилним стопама раста. У све три наведене године приходи од ПДВ-а генеришу преко двије трећине апсолутног годишњег пројектованог раста прихода (Графикон 15).

Пројекције прихода од акциза на дуванске прерађевине за 2019. темеље се на расту специфичне акцизе на ниво од 1,65 КМ/паклици. Уколико се ново додатно пореско оптерећење (акциза + ПДВ) превали у цијелости на малопродајне цијене укупан износ акциза садржан у малопродајним цијенама свих брендова цигарета би требао бити виши од

законом прописаног плафона од 176 КМ/1000 ком (или 3,52 КМ/паклици). Тиме би се процес хармонизације пореског оптерећења цигарета са важећим стандардом ЕУ (90 ЕУР/1000 ком) окончао у 2019. Ново повећање акциза у 2019. донијеће даље погоршање на тржишту цигарета, јачање црног тржишта и ерозију прихода. Окончање процеса хармонизације би у 2020. и 2021. требало довести до стабилизације тржишта и раста прихода од акциза у складу пројекцијама раста потрошње и дохотка. Полазећи од наведених претпоставки у 2019. се очекује пад прихода од акциза од 0,9%, а у 2020. и 2021. раст од 3,1% и 3,2% респективно.

Приходи од путарине не доприносе значајно планираном апсолутном расту прихода у периоду 2019-2021. године, због исцрпљивања ефеката раста пореских стопа. Нешто већи раст је планиран једино у 2019. години (28,2 мил КМ), јер виша стопа намјенске путарине није била у примјени од самог почетка 2018. године (Графикон 16).

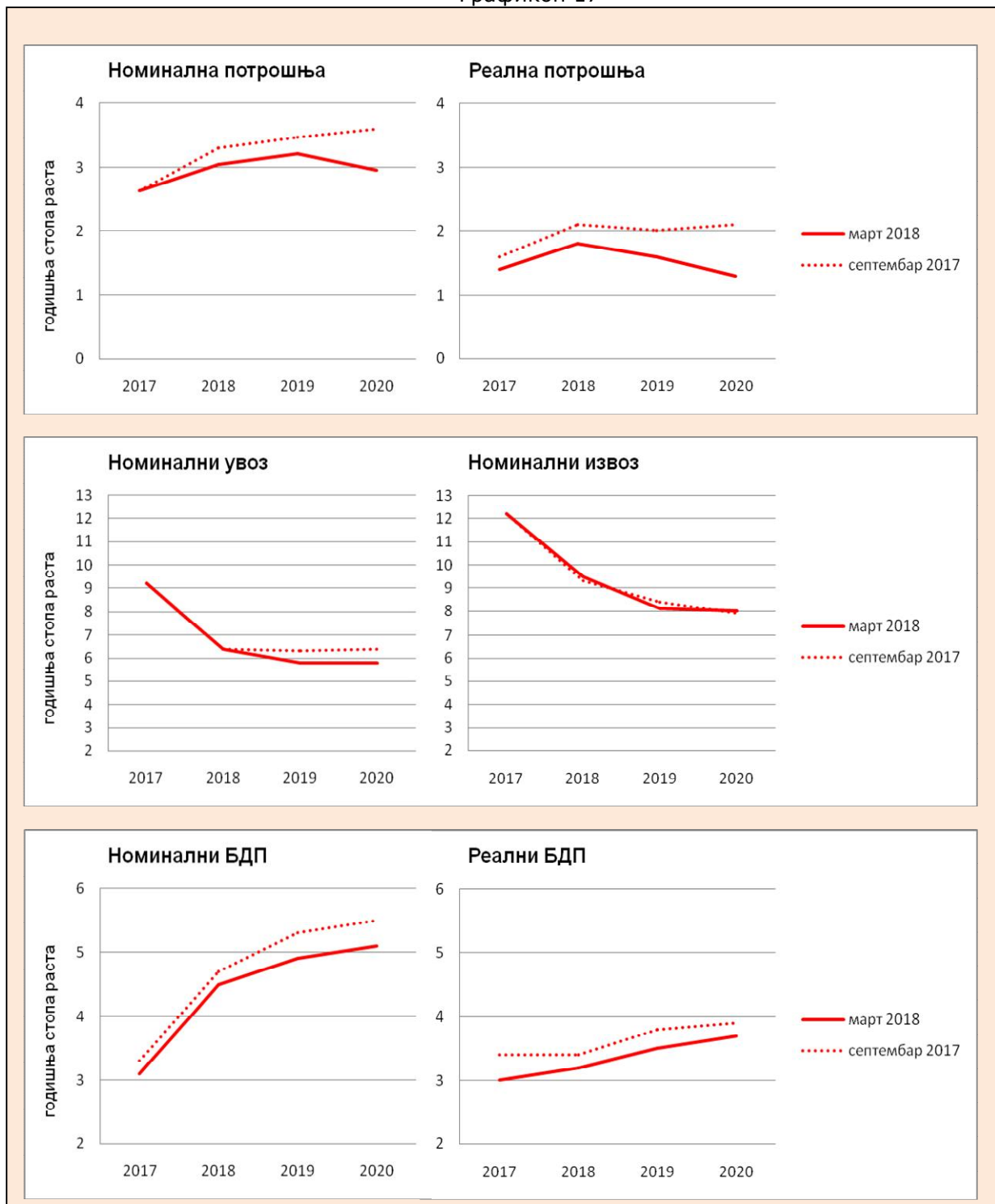

3.2. Разлике у односу на претходне пројекције

Обзиром да није било значајнијих измјена у пројекцијама макроекономских показатеља за период 2019-2020 у односу на пројекције из септембра за наведени период (Графикон 17), разлике у пројекцијама прихода од индиректних пореза највећим дијелом потичу од укључивања ефеката измјена Закона о акцизима (од 1.2.2018. год) и разлика у извршењу прихода у 2017. години у односу на пројекције.

Треба имати на уму да су у ДЕП-овом документу из марта 2018. године, који је основа пројекција прихода од индиректних пореза, макроекономски показатељи за 2017. годину још увијек пројекције а не званични подаци.

Графикон 17

Извор: Пројекције Дирекције за економско планирање (септембар 2017 и март 2018)

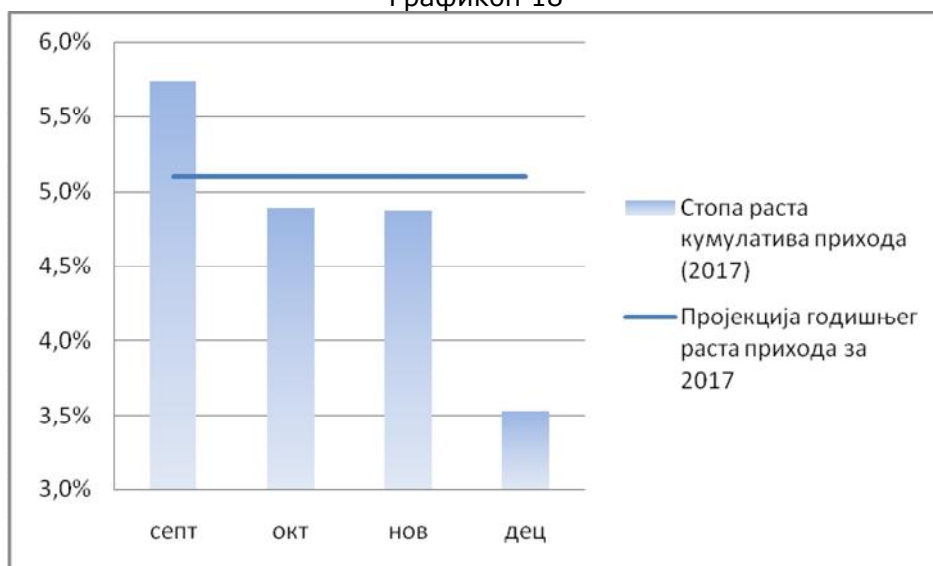
3.3.1. Извршење за 2017. годину

Табела 2: Разлике у односу на пројекције из октобра 2017

Приходи у 2017. год	у мил КМ		
	Пројекција	Наплата	Разлика
Врста прихода (нето)			
ПДВ	3.621,9	3.576,1	-45,8
Акцизе	1.497,1	1.464,8	-32,3
Царине	272,0	269,1	-2,9
Путарина	379,9	382,5	2,6
Остало	41,2	33,4	-7,8
УКУПНО	5.812,1	5.726,0	-86,1

Пројекције индиректних пореза за 2017. годину из октобра прошле године рађене су на основу података о наплати прихода за период јануар - септембар 2017. године. Кумулативна стопа раста нето прихода је у септембру износила 5,7%, што је било изнад пројектоване годишње стопе раста за 2017. годину (5,1%). Већ је у мјесецу октобру кумулативна стопа наплате (4,9%) пала испод пројектоване годишње стопе. У наредном периоду је због ескалације поврата и пада прихода од акциза настављено погоршање трендова наплате, па је у коначници кумулативна наплата у децембру била за 1,6 п.п. испод пројектоване стопе (Графикон 18) .

Графикон 18

3.3.2. Пројекције за 2018-2020

Пројекције за 2018. годину су ревидиране навише за 77,7 мил КМ (Табела 3) у односу на октобарске пројекције. Иако није било значајнијих ревидирања пројекција макроекономских показатеља од стране ДЕП-а, наниже су ревидиране пројекције прихода од ПДВ-а и акциза. Пројекције прихода од ПДВ-а и акциза на дуван су ревидиране наниже највећим дијелом због ниже основице у 2017. години у односу на пројекције из октобра, док су пројекције прихода од акциза на нафту ревидиране због негативних очекивања у погледу кретања потрошње деривате због раста стопе опорезивања и цијена.

Пројекција прихода од путарине за 2018. годину је виша за чак 186,0 мил КМ и потиче од укључивања ефеката измена Закона о акцизама од 1.2.2018.године. Раст прихода у односу на октобарске пројекције односи се на намјенску путарину (+197,3 мил КМ), док је путарина која се наплаћује по стопи 0,15 КМ/л чак ревидирана наниже (-11,3 мил КМ).

Табела 3: Разлике у односу на пројекције из октобра 2017

Врста прихода (нето)	у мил КМ		
	2018	2019	2020
ПДВ	-42,5	-72,2	-125,4
Акцизе	-63,7	-77,0	-89,8
Царине	-0,6	-1,4	-2,7
Путарина	186,0	206,5	207,8
Остало	-1,7	-1,5	-1,3
УКУПНО	77,7	54,4	-11,3

Пројекције за 2019. годину ревидиране су навише за 54,4 мил КМ. Приходи од ПДВ-а и акциза ревидирани су наниже због промјена у основицама за поређење (2018. година), док су приходи од путарине ревидирани навише због укључивања ефеката виших стопа опорезивања деривата. Док су у 2019. години корекције прихода навише од намјенске путарине биле више од корекција наниже свих других прихода, у 2020 години је било обрнуто, па су пројекције укупних прихода ревидиране наниже у односу на октобарске пројекције (-11,3 мил КМ).

IV. РИЗИЦИ ПО ПРОЈЕКЦИЈЕ

С обзиром на основне поставке пројекција индиректних пореза и укупне економске услове у БиХ и у свијету остварење пројектованог нивоа прихода од индиректних пореза у периоду 2018-2021 је подложно сљедећим ризицима:

- Пројекције прихода од индиректних пореза уско су везане за пројекције макроекономских показатеља ДЕП-а. Свако одступање ових параметара од пројектованих вриједности представља ризик за пројекције прихода;
- Слабији економски опоравак главних извозних партнера БиХ (ЕУ, земље СЕФТА) повећава ниво ризика за остварење макроекономских пројекција, а тиме и пројекција прихода од индиректних пореза у цјелини;
- Јачање црног тржишта дуванских прерађевина, узроковано бржим растом пореског оптерећења цигарета у БиХ у односу на земље у окружењу, може угрозити извршење пројекција прихода од акциза на цигарете;
- Појава екстерних шокова, у виду раста цијена нафте и деривата на свјетском тржишту изван садашњих очекивања, погодиће тржиште деривата у БиХ и негативно ће се одразити на потрошњу деривата, а тиме и на извршење пројекција прихода од акциза на деривате и путарине из цијене нафтних деривата.